

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžso/1/2014
Identifikačné číslo spisu:	1013201207
Dátum vydania rozhodnutia:	11.02.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1013201207.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v právnej veci žalobkyne: ZH Kredit, s.r.o., IČO: 36 049 581, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, zastúpená: FELIX NEUPAUER & PARTNERS, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, proti žalovanému: Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, so sídlom Želova 2, 829 24 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. DK 301/00011/2012/R zo dňa 23.04.2013, konajúc o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/166/2013-30 zo dňa 07.11.2013, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/166/2013-30 zo dňa 7. novembra 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. DK 301/00011/2012/R zo dňa 23.04.2013, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu (Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Trenčín) č. DK 301/00011/2012 zo dňa 25.05.2012, ktorým bolo podľa ustanovenia § 30 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „správny poriadok“) zastavené správne konanie vo veci nároku žalobkyne na zaplatenie poplatku z omeškania podľa § 23 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 273/1994 Z. z.) vo výške 0,2 % za každý deň omeškania v sume 1.397 € za obdobie november 1997 - apríl 1999.

Vo svojom odôvodnení krajský súd uviedol, že podľa jeho názoru žalobca nie je oprávnený domáhať sa na úrade vydania platobného výmeru na dlžné poistné, alebo poplatku z omeškania, pretože nie je zdravotnou poisťovňou. Výdať platobný výmer na dlžné poistné alebo poplatok z omeškania mohla do 31.12.2004 len zdravotná poisťovňa podľa zákona č. 273/1994 Z. z. a od 01.01.2005 úrad podľa zákona č. 581/2004 Z. z. a to len na základe návrhu uplatnenom zdravotnou poisťovňou. Je pravdou, že zákon č. 273/1994 Z. z. v ust. § 25a umožňoval zdravotnej poisťovni postúpiť pohľadávku na poistnom a

poplatku z omeškania za stanovených podmienok. Podľa tohto ustanovenia mohla zdravotná poisťovňa postúpiť pohľadávku na poistnom, pohľadávku na prírážke k poistnému, pohľadávku na poplatku z omeškania, pohľadávku na poplatku za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pohľadávku na pokute okrem pohľadávok zrušenej poisťovne tretej osobe s písomným súhlasom Ministerstva zdravotníctva SR a Ministerstva financií SR a po predchádzajúcom súhlase príslušnej správnej rady. Právna úprava zákona č. 273/1994 Z. z. účinná do 31.12.2004 umožňovala postúpiť pohľadávku zdravotnej poisťovne, ale neumožňovala postupníkovi domáhať sa u zdravotnej poisťovne vydania platobného výmeru podaním návrhu na vydanie platobného výmeru. Postupovaná pohľadávka mohla byť predpísaná platobným výmerom vydaným zdravotnou poisťovňou, nakoľko len v takom prípade bola právne vymožitelná. Platobný výmer na dlžné poistné a poplatok z omeškania bola počas platnosti a účinnosti zákona č. 273/1994 Z. z. povinná vydávať len zdravotná poisťovňa.

Súd taktiež dodal, že ust. § 25a ods. 1 zákona č. 273/1994 Z. z. umožňovalo zdravotnej poisťovni postúpiť pohľadávku na poistnom, pohľadávku na prírážke k poistnému, pohľadávku na poplatku z omeškania, pohľadávku na poplatku za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pohľadávku na pokute okrem pohľadávok zrušenej poisťovne po splnení podmienok uvedených v tomto ustanovení. Z uvedeného vyplynulo, že v prípade, ak bola zdravotná poisťovňa zrušená, nebola podľa zákona č. 273/1994 Z. z. oprávnená pohľadávky postúpiť vôbec.

Ďalej krajský súd uviedol, že v čase postúpenia predmetných pohľadávok dňa 07.07.2005 neexistoval v oblasti verejného práva právny predpis, ktorý by definoval všeobecné podmienky pre postúpenie pohľadávok na poistnom a poplatku z omeškania a teda by umožnil postúpenie takýchto pohľadávok. Vzhľadom k tomu, že pohľadávky na poistnom sú pohľadávky z práva verejného a nakladanie s nimi sa spravuje právom verejným, nebolo možné na postúpenie pohľadávok aplikovať právnu úpravu postúpenia pohľadávok podľa práva súkromného, ak to príslušný právny predpis výslovne neustanovoval. Zákon č. 581/2004 Z. z. v znení účinnom od 01.01.2005 v ust. § 2 ods. 5 ustanovil, že „zdravotná poisťovňa nesmie vykonávať inú činnosť ako činnosť podľa ust. § 6.“ Keďže zákon č. 581/2004 Z. z. postúpenie pohľadávok na poistnom a poplatku z omeškania zdravotnej poisťovne, v čase postúpenia predmetných pohľadávok neupravoval, zdravotná poisťovňa nebola podľa tohto zákona oprávnená postúpiť takúto pohľadávku na tretiu osobu. Toto postúpenie bolo umožnené až zákonom č. 530/2007 Z. z. s účinnosťou od 01.01.2008. Keďže ani právna úprava zákona č. 581/2004 Z. z. neumožňuje postupníkovi pohľadávky vzniknutej podľa zákona č. 273/1994 Z. z. domáhať sa na úrade vydania platobného výmeru, je zrejmé, že pohľadávka, ktorú v rámci konkurzného konania správca konkurznej podstaty PERSPEKTÍVY DZP postúpil navrhovateľovi, mala byť predpísaná platobným výmerom zdravotnej poisťovne pred jej postúpením, nakoľko len v takom prípade ju môže postupník právne vymáhať.

Súd mal aj za preukázané, že zo Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 07.07.2005 vyplýva, že uplatňovaná pohľadávka na poplatku z omeškania v sume 1.397 € za obdobie od 11/1997 do 04/1999 nebola na žalobcu správcom konkurznej podstaty riadne postúpená. Predmetom zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 07.07.2005 nebola pohľadávka na poplatku z omeškania za obdobie odo dňa omeškania do dňa zaplatenia pohľadávky na poistnom, a teda predmetom postúpenia nebola pohľadávka za obdobie od 11/1997 do 04/1999.

Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie dôvodiac dôvodmi uvedenými v ust. § 205 ods. 2 písm. a), c), d) a f) OSP. Základom odvolania je námietka žalobkyne opakovane poukazujúca na už viackrát citované rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Rks/1/2010, ktorým rozhodol o právomoci žalovaného na rozhodnutie o nároku žalobkyne na zaplatenie poplatku z omeškania. Rovnako tak vychádzala aj z rozhodnutia Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 3Cb 36/2010-67, ktorým súd v danej veci konanie zastavil a vec postúpil žalovanému pre neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ktorým bol nedostatok právomoci všeobecného súdu vo veci konať. Napriek uvedenému argumentu žalobkyne, ktorý je pre danú vec z hľadiska legitimácie žalobkyne kľúčový, sa krajský súd s aktívnou legitimáciou nevysporiadal riadne. Ďalej sa žalobkyňa vo svojom veľmi podrobnom odvolaní s bohatou citáciou relevantnej judikatúry vyjadrila k nemožnosti postúpenia pohľadávky na žalobkyňu. Vzhľadom na ďalej vyslovené závery sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nemohol zaoberať uvedenými odvolacími námietkami, ktorých relevanciu by mal vyhodnotiť krajský súd v ďalšom konaní. Záverom žalobkyňa navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec krajskému súdu vrátiť na ďalšie konanie spolu s priznaním náhrady trov konania.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu sa stotožnil s rozsudkom krajského súdu a poukázal na rozsudok Najvyššieho údu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžso/20/2012 zo dňa 24.04.2013, v ktorom je uvedené, že uplatniť na úrade pohľadávku na poistnom môže len zdravotná poisťovňa, pričom definíciu zdravotnej poisťovne obsahuje ustanovenie § 2 ods. 1 zákona o zdravotných poisťovniach. Na záver navrhol, aby konajúci súd napadnutý rozsudok krajského súdu v plnom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 OSP. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 OSP) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250j ods. 1 OSP odvolanie prípustné, a po vykonaní neverejnej porady senátu dospel jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) k záveru, že rozsudok krajského súdu je založený na procesných vadách, a z uvedeného dôvodu ho postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušil a vec mu vrátil na nové konanie.

Podľa § 250ja ods. 7 OSP, ak Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhoduje ako odvolací súd v obdobnej veci, aká už bola predmetom konania pred odvolacím súdom, môže v odôvodnení poukázať už len na podobné rozhodnutie, ktorého celý text v odôvodnení uvedie. V tejto súvislosti súd poukazuje na skutkovo a právne obdobné rozhodnutia sp. zn. 1Szd/4/2013 zo dňa 10.06.2014 a sp. zn. 1Sžso/43/2013 zo dňa 10.06.2014, ktorých text uvádza v tomto rozhodnutí.

Účastníkmi pôvodného správneho konania nebola iba žalobkyňa ale aj fyzická osoba - O. W., T., ktorého sa spor medzi žalovaným a žalobkyňou priamo dotýka v jeho právach postúpením predmetnej pohľadávky. Preto aj správne žalovaný na oboch stupňoch s touto osobou konal.

Najvyšší súd už prostredníctvom svojej judikatúry (najmä uznesenia sp. zn. 1Sžr/72/2012 z 13.11.2012) zdôraznil, že na základe teleologického výkladu nižšie uvedeného ustanovenia § 250 ods. 1 OSP je nepochybné, že vôľou zákonodarcu bolo v preskúmvacom súdnom konaní podľa Druhej hlavy 5. časti OSP zabezpečiť takú ochranu účastníkovi správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté, že týchto účastníkov priberie do konania aj bez návrhu. Podľa § 250 ods. 1 OSP účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa v danej veci nepostupoval v intenciách citovaného zákonného ustanovenia, pretože z administratívneho spisu žalovaného jednoznačne vyplýva skutočnosť, že hoci odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu žalovaného podala len žalobkyňa, účastníkom správneho konania bol aj ďalší subjekt, tak ako to vyplýva z administratívneho spisu a hoci táto osoba prvostupňové rozhodnutie nenapadla odvolaním a ani sa nedomáhala prieskumu správneho rozhodnutia súdnou žalobou, bola jednoznačne účastníkom správneho konania, ktorej práva by prípadným zrušením preskúmvaného správneho rozhodnutia nepochybne mohli byť dotknuté (viď definícia účastníctva v zmysle § 14 Správneho poriadku).

Krajský súd sa mal preto zaoberať okruhom ďalších účastníkov (s ktorými správne orgány konali a ktorým aj doručovali preskúmvané rozhodnutia), mal ďalej postupovať v intenciách vyššie citovaného zákonného ustanovenia a zabezpečiť im minimálnu vedomosť o tom, že súdny prieskum začal, ako prebieha a s akým právnym dopadom aj pre iného účastníka skončil.

Pokiaľ krajský súd nekonal so všetkými účastníkmi konania, svojím postupom odňal právo na súdny proces tomuto účastníkovi, ktorí ním bol aj v správnom konaní a ktorý právo byť účastníkom preskúmvacieho konania zaručuje zákon v § 250 ods. 1 O.s.p., a teda mu odňal možnosť konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v súdnom konaní za účelom

ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Okrem uvedenej procesnej vady musí najvyšší súd zdôrazniť, že krajský súd sa vôbec nevysporiadal s námietkami žalobkyne, keď poukazovala na argumenty uvedené najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 6Rks/1/2010 a s námietkami žalovaného, keď poukazoval na argumenty uvedené v rozsudku sp. zn. 7Sžso/20/2012.

Najvyšší súd už prostredníctvom svojej rozhodovacej činnosti (napríklad rozsudok sp. zn. 1So/59/2012 zo dňa 13.08.2013) zdôraznil, že nielen správny orgán v ďalšej svojej rozhodovacej činnosti, ale aj prvostupňový správny súd pri súdnom prieskume napadnutých rozhodnutí správnych orgánov (napríklad žalovaného) je zaťažený povinnosťou zohľadniť právne názory vyslovené najvyšším súdom v jeho predchádzajúcej rozhodovacej činnosti a ktoré sú mu nepochybne známe, či už z iniciatívy účastníkov alebo ako oficiality z jeho činnosti (§ 121 v spoj. s § 246c ods. 1 OSP), nakoľko tieto sú v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy analogicky § 250j ods. 7 OSP záväzné nielen pre jeho adresáta, t. j. pre správny orgán (žalovaného), ale aj pre konajúci krajský súd v zmysle § 226 OSP v spojení s čl. 144 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

K prelomeniu záväznosti právneho názoru už vysloveného odvolacím súdom musí nižší správny súd výslovne uviesť argumentáciu, ktorá by takýto postup ústavno-konformným spôsobom odôvodňovala, t. j. mala by vychádzať najmä zo zásadnej zmeny právneho prostredia (legislatívne zásahy zákonodarcu akceptované v demokratickej spoločnosti, resp. judikatúrny zlom vyvolaný rozhodovacou činnosťou ústavného alebo medzinárodného súdneho orgánu), či (výnimočne aplikácia úplnej apelácie) zo zistenia odlišného skutkového stavu alebo autoritatívne vyvolané prijatím protichodného zjednocovacieho stanoviska najvyšším súdom.

Ak tak dotknuté orgány neučinia, potom svojim postupom vyvolajú vadu, ktorá má podstatný vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, lebo porušuje zásadu legitímneho očakávania účastníka, a na ktorú musí v rámci svojich oprávnení odvolací súd v zmysle ústavno-konformného výkladu procesných ustanovení prihliadnuť.

Vzhľadom na hore uvedené najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu postupom podľa § 250ja ods. 3 posledná veta v spojení s § 221 OSP z dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 v spojení s § 221 ods. 2 OSP.

Odvolací súd sa vzhľadom na procesné pochybenie súdu prvého stupňa vecou samou nezaoberal. Povinnosťou súdu prvého stupňa bude rozhodnúť o pribratí do preskúmvacieho konania účastníka konania v zmysle § 250 ods. 1 OSP a v ďalšom konaní sa riadiť právnymi názormi odvolacieho súdu vyslovenými v hore citovaných rozhodnutiach ako aj zväziť dôvodnosť ďalšej argumentácie žalobkyne s dopĺňujúcim obsahom.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože s poukazom na § 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 bude povinnosťou súdu prvého stupňa v novom rozhodnutí vo veci rozhodnúť aj o náhrade trov odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok *n i e j e* prípustný.